

9. oktober 2026

UKA2026/330

Uunga siunnersuut: Naalakkersuisut Avannaata Kommunia suleqatigalugu UKA 2028-mut kingusinnerpaamik Uummannami Upernavimmilu BAT-mik piumasaqaatinik naammassinnittunik nutaaliaasunik eqqakkanik ikualaavinnik pilersitsinissamut periarfissat pillugit aalajangiinissamut tunngavissiamik nutarsagaasumik iliuusissanullu pilersaarummik suliaqarnissamik saqqummiussinissamillu peqquneqassasut Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Aalajangiinissamut tunngavissiami Uummannami Upernavimmilu ikualaavinnik pilersitsinissamut periarfissat nuna tamakkerlugu eqqakkanik assartuinissamik aaqqiissummut sanilliunneqassapput. Sanilliussinermi aningaasaqarneq, avatangiisinut sunniutit, eqqakkat annertussusaat, ingerlatsineq, assartuineq, sikusarnera, aningaasaliinissamut periarfissat kiisalu ikualaanermit kissap atorineqarsinnaanera ilaatinneqassapput.

(Inatsisartunut ilaasortaq Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Tunngavilersuut:

Siullermik Siumumiit Atassummeersoq Aqqalu C. Jerimiassen, aalajangiiffigisassatut siunnersuuteqarneranut pingaarutilerujussuarmut qujanaq.

Kalaallit Nunaanni ullumikkut eqqagassalerineq pillugu annertoorejussuarmik ajornartorsiuteqarpugut. Sumiiffippassuarnimi eqqakkat piffissami sivilisuumi katersuutiinnarneqartaleqqapput, qitiusumiittunut ikualaavinnut assartorneqarnissaat ajornakusoormat, akisoorujussuusarmat imaluunniit piffissani ilaanni periarfissaanngivittarmat. Tamanna pinngortitamut, imartatsinnut aammalu inunnut uumassunullu mingutsitsinissamut assut sunniuteqarnerluttarluni.

Peqatigisaanik aalisarnek sulit Kalaallit Nunaanni aningaasarsiorfitta annerpaartarivaat. Taamaattumik avatangiisitta, imartatta illersorneqarnera pinngortitamillu una siunnersuut illersuinerinnaanngilaq, aammali suliffissanut, avammut niuernermit inuiaqatigiillu aningaasaqarnerannut peqqissuunissaannut aammalu eqqiluisaarnissaannut aamma tunngavoq.

Siumumiit isumaqarpugut avatangiisinut politikkip pitsaasuunera nalilersorneqartariaqartoq avatangiisinut qanoq piviusumik iluaqutaanera tunngavigalugu. Inatsisiliornerup kingunerisaanik eqqakkat ukiuni arlalinni katersuutiinnartariaqarpata, aaqqiissutissat akuerisaasut aatsaat akisoorujussuullutik imaluunniit atorineqarnissaat ajornakusoortorujussuutillugit, taava Inatsisartut inatsisiliornerminni kissaatigisimasaat, tassa avatangiisit illersorneqarnissaat anguneqarnavianngitsaq.

Kalaallit Nunaat Europamiut Peqatigiiffiannut (EU-mut) ilaasortaanngilaq. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni avatangiisinut inatsisiliorneq Europami inuiaqatigiinnut innuttaqarnerpaanut naleqqussagaasumik teknikkikkut malittarisassanik aammalu aqutsinermi periutsinik toqqaannartumik aallaaveqassanngilaq, tassami taakku Kalaallit Nunaanni pissutsinut sanilliunneqarsinnaanngillat, soorlu silaannartarput aammalu attaveqaasersuutit eqqarsaatigalugit allarluinnaammata.

Kalaallit Nunaanni avatangiisinut inatsisiliorneq Europami aaqqiissutaasut assilinerattut inissisimassanngilaq, kisiannili nunat tamalaat akornanni avatangiisinut pisussaaffiit kiisalu Kalaallit Nunaanni pissutsit piviusut aallaavigalugit nutaaliaasumik issittumi pissutsinut aallaavigalugit inatsisiliortoqartariaqarpoq.

Siumup avatangiisit illersorneqarnerat annikillisinniarsarinngilaa. Paarlattuanilli nunatsinni sumiiffinni tamani atorineqarsinnaasumik, pitsaannerusumik, sunniuteqarluartumik aammalu piviusorsioortumik avatangiisit illersorneqarnissaat kissaatigaarput.

Taamaattumik Siumup "Kalaallit Nunaat salliullugu"-mik tunngaveqarnermik avatangiisinut inatsisiliornermi atuutilersitsinissaq matumuuna siunnersuutigaa.

Tamanna isumaqarpoq inatsisinik nutaanik suliarinninnermi Kalaallit Nunaanni pissutsit aallaavigineqarnerusariaqartut aammalu inatsisit illoqarfinni anginerusuni, illoqarfinnilu mikinerusuni minnerunngitsumillu nunaqarfinni atorineqarsinnaassasut pilersinneqarlutik. Soorunami nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutit ataqqineqassapput. Kisiannili taakku Kalaallit Nunaanni immikkut issittumi inissisimanera naapertorlugu atuutsinneqartariaqarput.

Taamaattumik Naalakkersuisut Stockholmimi isumaqatigiissutip Kalaallit Nunaanni qanoq atuutsinneqarnersoq nalilersortariaqaraat Siumumiit kissaatigaarput. Isumaqatigiissutip nunatsinni qanoq atorineqarsinnaaneranut periarfissat misissuiffigissallugit kiisalu issittumi pissutsit piviusut naapertorlugit teknikkikkut malittarisassat siunissamilu ineriartortinneqarnissaannut aammalu nassuiarneqarnerannut qallunaat nunaanni Naalakkersuisut aqqutigalugit suliniuteqarnissamut periarfissat misissoqqissaarneqartariaqarlutik.

Siunertaanngilaq avatangiisigut pillugit piumasaqaatit annikillisaanissaq. Siunertaavorli avatangiisinut pitsaannerusunik angusaqarnissaq.

Siumumiit isumaqarpugut ilaatigut makku inatsimmi allanngortinneqarnissaa siunertaralugit Inatsisartuni suleriaqqittoqartariaqartoq:

- Illoqarfinni mikinerusuni nunaqarfinnilu nutaaliaasunik, avatangiisitsinnullu naleqqussakkanik eqqakkanut ikuaallaavinnik mikinerusunik akuersissuteqarnissamut inatsisikkut periarfissamik pilersitsineq, avatangiiserput tunngavigalugu tamanna siunissamut ungasinnerusumi eqqakkanik katersuisarneq imaluunniit qitiusunut

assartuussinermut sanilliullugit, avatangiisitsinnut pitsaanerusumik iluaqutaassasumillu siunertaqassaaq.

- Teknikkikkut pitsaanerpaamik atorneqarsinnaasoq (BAT) pillugu naliliinnermi Kalaallit Nunaanni immikkut ittuunerput naleqqussaaffigineqassaaq, silaannartatta, assartuussinermut periarfissat, sikusartumiinnerput, eqqakkat amerlassusaat, ingerlatsinermut aningaasartuutit, immikkut ilisimasallit periarfissaat kiisalu ingerlatsinerup aserfallatsaaliuinerullu patajaatsumik ingerlanneqarsinnaaneri ilanngullugit nalilersorneqarnissaat erseqqissarneqassaaq.
- Avatangiiserput pillugu inatsisiliorneq Kalaallit Nunaata nunat tamalaat akornanni pisussaaffiiniik naammassinnittuattillugu, isumaqatigiissutit nunatsinni qanoq atuutsinneqarnissaat pillugu periarfissat tamakkerlugit atorneqarnissaat qulakkeerneqassaaq.
- Stockholmimi isumaqatigiissutip Kalaallit Nunaanni atuutsinneqarnera pillugu inatsisitigut aammalu teknikkikkut ataatsimut misissueqqissaarneq Naalakkersuisut ingerlassavaat, taamaalilluni isumaqatigiissutip iluani issittumi aammalu Kalaallit Nunaanni pissutsinut naleqqussarlugu atorneqarsinnaaneranut periarfissat qulaajarneqassapput.
- Naalakkersuisut Naalagaaffik suleqatigalugit Kalaallit Nunaanni nunata inissisimanera, silaannartaata aammalu attaveqaasersuutitigut immikkut ittumik, nunat tamalaat akornanni eqqagassanik ikuallaasarneq aammalu BAT pillugu teknikkikkut malittarisassanik siunissami ineriartortitsinermi annertunerusumik akuerineqarnissaat anguniarlugu Naalakkersuisut oqaloqatigiinnernik aallartissapput.

Siumup avatangiisit pillugit inatsit nunatsinnut naleqquttoq piaarnerpaamik pilersinneqassasoq kissaatigaa, pinngortitamik mianerinninnerusumik, aalisarnermik nukittorsaasumik, inoqarfinni tamani najugaqartitsinermik illersuisoq aammalu kommuunit nutaaliaasunik, nakkutigineqartunik aammalu sumiiffinnut naleqqussakkanik aaqqiissuteqarnissamut periarfissaqalersitsisoq.

Kalaallit Nunaanni tamanut atuuttumik eqqagassalerinermut avatangiisitsinnullu illersuinerusumik inatsisiliortoqarnissaa kissaatigaarput – attaveqaasersuutit pitsaasunissaannaat pinngikkaluarlugu.

Taamatut oqaaseqarluta Siumumiit imaattumik allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussissaagut:

Naalakkersuisut kingusinnerpaamik UKA2027-imi Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaanik Inatsisartut inatsisaat nr. 9 ulloq 22. November 2011-meersoq saqqummiussinissaat siunertarlugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Tamatumani illoqarfinni mikinerusuni nunaqarfinnilu nutaaliaasunik, sumiiffinnut naleqqussakkanik eqqakkanik ikuallaavinnik pilersitsinissamut periarfissaqalernissaat qitiutinneqassaaq. Peqatigisaanik avatangiisit aammalu eqqagassalerinerlu pillugit nalunaarutit attuumassuteqartut, BAT-imut piumasaqaatit naleqqussarnissaat qitiussaaq, kiisalu nunat tamalaat akornanni pisussaaffiit

eqqarsaatigalugit, Kalaallit Nunaanni pissutsinut naleqqussarlugit allanngortinneqarnissaat qitiussalluni, avatangiisinut illersuineq sanngiillisinngikkaluarlugu.

Siumumiit taamak oqaaseqarluta siunnersuut Avatangiisinut Eqqissisimatitsinermullu ataatsimiisitaliamut suliassanngorlugu innersuupparput.

Qujanaq.

Erik Jensen, Siumut